

УДК 001.895(063)

ББК 726я43

Г 94

Друкується відповідно до рішення
Вченої ради Міжнародного гуманітарного університету
Протокол № 2 від 10.10. 2016 р.

Г 94 **Гуманітарний та інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих вчених** : матер. II Міжнар. наук.-практич. конф. студ., аспір. та молод. вчених (Одеса, 27 жовтня 2016 р.). – Одеса: Фенікс, 2016. – 263 с.
ISBN 978-966-928-072-5

До збірника матеріалів конференції увійшли тези доповідей, які стали предметом обговорення учасників II Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Гуманітарний та інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих вчених» у м. Одесі 27 жовтня 2016 року у Міжнародному гуманітарному університеті.

Викладено результати досліджень аспірантів, магістрантів, студентів та молодих вчених у галузях права, філософії, історії, політології, педагогіки, лінгвістики та перекладознавства, дизайну, мистецтвознавства, а також у галузях економіки, менеджменту, технічних наук, медицини та фармації.

Збірник зібраний та підготовлений до друку співробітниками кафедри загальногуманітарних дисциплін Міжнародного гуманітарного університету та розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів.

УДК 001.895(063)

ББК 726я43

*Матеріали друкуються мовою оригіналу за авторською редакцією
Відповідальність за достовірність матеріалів несуть автори публікації*

ISBN 978-966-928-072-5

© Міжнародний гуманітарний
університет, 2016

© Кафедра мистецтвознавства та
загальногуманітарних дисциплін
Міжнародного гуманітарного
університету, 2016

ЗМІСТ

НАПРЯМ І. ГУМАНІТАРНІ НАУКИ І ДИЗАЙН

Баранюк Анастасія Юрївна УМАНСЬКА СОФІЇВКА ЯК ПОЕМА З КАМЕНЮ І ВОДИ.	4
Витюк Светлана Сергеевна НАШ «СОВРЕМЕННОК» ФРОММ.	7
Войтенко Наталія Сергеевна, Шатохин Борис Ільич РОЛЬ СОВРЕМЕННЫХ КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ.	9
Воронин Герман Юрьевич ТЕНДЕНЦИИ СОВРЕМЕННОГО КИНО.	11
Головашенко Ілья ФИЛОСОФИЯ И КОМПЬЮТЕРНЫЕ НАУКИ.	13
Давва Вікторія Вікторівна ЗМІНА КУЛЬТУРНИХ ПАРАДИГМ В УМОВАХ ІДЕЙНОЇ БОРОТЬБИ В УКРАЇНІ У 1917-1920 РОКАХ.	15
Джамаль Кароліна ФОРМЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО УСТРОЙСТВА ПО АРИСТОТЕЛЮ.	18
Зайцева Вероніка Іванівна ІЛЮСТРУВАННЯ ТВОРІВ ІВАНА КОТЛЯРЕВСЬКОГО ЯК КУЛЬТУРНА СКЛАДОВА УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКОВОЇ ГРАФІКИ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ.	21
Зеленко Наталія Вікторівна АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.	24
Зигрий Роксолана ПОНЯТИЕ СИМВОЛА.	27
Кальчева Вероніка Николаевна ФИЛОСОФИЯ КАК ИСКУССТВО.	29
Касай Олеся-Софія Александровна ФИЛОСОФИЯ ЙОГИ.	31
Кожбаев Каиржан Габдуллович, Габдуллин Рустем Серикович РОЛЬ КОНТЕКСТНЫХ ЗАДАЧ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ МАТЕМАТИКЕ.	33
Колозина Ірина Михайловна ГОРОДСКОЕ ПРОСТРАНСТВО ПОСЛЕ РЕВОЛЮЦИОННОГО САРАТОВА (1917-1920 ГГ.): ИСТОЧНИКОВЕДЧЕСКИЙ АНАЛИЗ.	35
Комарь Анастасія СОЦІАЛЬНО-ФИЛОСОФСЬКИЙ СМІСЛ ІДЕЙ МАРТИНА ЛЮТЕРА.	38
Коптев Олександр Сергійович ПРАЙВЕСІ В СУЧАСНІЙ ПОЛІТИЧНІЙ ЕТИЦІ.	41
Кузнецова Дарья ОСОБЕННОСТИ СОВРЕМЕННОГО НЕОКОНФИЦИАНСТВА.	43

Зайцева Вероніка Іванівна
викладач кафедри дизайну Інституту мистецтв
Київського університету імені Бориса Грінченка, Київ, Україна
nika.zaytseva@gmail.com

ІЛЮСТРУВАННЯ ТВОРІВ ІВАНА КОТЛЯРЕВСЬКОГО ЯК КУЛЬТУРНА СКЛАДОВА УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКОВОЇ ГРАФІКИ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

Анотація. Автор досліджує стилістику ілюстрування творів Івана Котляревського, адже до художнього оформлення його книг зверталось багато талановитих майстрів, що є вагомим чинником у визначенні обличчя української книжкової графіки на різних етапах її розвитку.

Ключові слова: дослідження, стилістика, ілюстрація, книга, графіка.

Вивчаючи загальний процес розвитку української книги, ми приходимо до висновку, що на різних етапах її історії перед майстрами книги постійно поставали спільні художні завдання, що вирішувалися протягом багатьох років на все вищому художньо-естетичному рівні. Українські графіки опанували багату спадщину митців минулих століть. Слід відзначити, що в мистецтві книжкової графіки першої половини ХХ століття простежується постійна взаємодія інтернаціонального і національного, загального і традиційного бачення.

Яскраве та хвилююче слово генія української літератури Івана Котляревського не могло не надихнути вітчизняних графіків на відповідні образотворчі інтерпретації його безсмертних творів. Нині ми маємо значний масив прекрасних творів у жанрі книжкової ілюстрації до творів Івана Котляревського. В цих творах водночас відобразилися і історія української літератури, і історія вітчизняної графіки. Процеси демократизації та національного відродження неабияк актуалізують потребу у дослідженні мистецької спадщини українських графіків, що оформлювали твори класика української літератури.

Перші ілюстрації до «Енеїди» Котляревського були зроблені ще в 1874 році Порфірієм Денісовичем Мартинівичем та Корнієнко Василем Онисимовичем в 1904 році – українськими живописцями, графіками. Не всі з цих композицій досконалі з формального боку, деякі зовсім слабо скомпоновані, особливо багатофігурні. Але кілька малюнків з цієї серії піднімаються до рівня великого творця «Енеїди», наповнені життям та м'якого гумору.

Художники знали, що доти Україна буде спати непробудним сном, доки не розкажуть її дітям про минуле, доки не покажуть сучасне. Вони мали намір намалювати малюнки до всієї історії України, щоб якнайкраще змалювати минуле.

Перша після «жовтневої революції» спроба проілюструвати «Енеїду» належить зачинателю української графіки Георгію Івановичу Нарбуту. «Акцентування національної тематики привносить неповторні ознаки у створення майстром прекрасних за своїм рівнем художніх образів. У графічній творчості Георгія Нарбути поєдналися різні стилі й мистецькі напрями – від модерну, неокласицизму, необароко до неопримітивізму, футуризму включно» [Лагутенко О. Українська графіка першої третини ХХ століття. – К.: Грані-Т, 2006 – 240 с.].

Останнім великим мистецьким задумом Георгія Нарбути було ілюстрування «Енеїди» І. Котляревського, але через передчасну смерть він встиг виконати лише одну ілюстрацію.

За ілюстрування безсмертного твору художник взявся у 1918–1919 роках. Його пробна ілюстрація до поеми стала лунким барвистим акордом не тільки у заспіві

до поеми, а й до всіх подальших її ілюструвань. Митець сприйняв «Енеїду» як поему про велич і непоборність українського народу і виконав малюнок в урочистому піднесеному плані. Казкове враження справляє гармонійне поєднання різноманітних відтінків червоного кольору, яким характеризується Енеєва ватага, і ніжних тонів красвиду.

За кольором, врочистою лінійною ритмікою ця невелика річ нагадує монументальний розпис і могла б правити за ескіз до фрески. Нарбут збагнув, що Котляревський не мав на меті принизити образи античних героїв, перевдягаючи їх у вбрання бурлак-козаків. Він славить козаків, порівнюючи їх з античними героями, а руйнування Січі – з падінням Трої.

Одним з кращих творів неопримітивізму в українському мистецтві 30-х років ХХ століття можна вважати ілюстрації Івана Падалки до поеми Івана Котляревського «Енеїда». У відомій роботі до книжки художник повертається до улюбленої народної лубочної картинки. Його Еней, що хвацько підкручує вуса, зображений на тлі тугих вітрил, які несуть козацькі чайки по високих хвилях. Поривчастий рух героя художник поєднує з непохитною позою, динамізм ліній – із загальною симетрією композиції [Лагутенко О. Українська графіка першої третини ХХ століття. – К.: Грані-Т, 2006 – 240 с.].

Внесок Івана Падалки в розвиток української книги не вичерпується лише його власним доробком на цій ниві. Завдяки йому бойчукістська школа набула розвитку в творчості Олександра Довгала. Його творчість, як і багатьох українських графіків сформувалася в процесі юнацьких захоплень і експериментування в тих або інших формалістичних напрямках. Останньою і, можливо, найцікавішою його роботою у книжковій графіці були ілюстрації до «Енеїди» І. Котляревського. Це сімдесят малюнків, що відзначалися надзвичайною живописністю і, водночас, графічною чіткістю. Цьому сприяла техніка виконання – акварель, пройдена пером. В цій роботі Олександр Довгаль виявив свій неабиякий талант художника-сатирика.

Українську книжкову графіку 30-40-х років не можна уявити без доробку відомого майстра ілюстрації Івана Іжакевича. У 1948 році Іван Сидорович у співавторстві із своїм учнем Ф. Коновалюком ілюструє «Енеїду» Івана Котляревського. Тут колористична манера яскрава, часто побудована на контрастах, ілюстрації сатиричні, замість гумору гротеск. Українізовані олімпійці греки і латиняни – все це викликає стільки зумисних алогізмів. Цікаво зроблені заставки та кінцівки до «Енеїди», це шаржі, батальні сценки.

Як у літературі, так і в образотворчому мистецтві, крім того, що висловлене чи змальоване, що доступне безпосередньому сприйманню, завжди існує підтекст, який завдяки своїй багатій асоціативності безмежно розширює можливості впливу на читача і глядача, а перед митцем розкриває широкі можливості вільного тлумачення певних образів і тем, спираючись на відтворену письменником дійсність та збагачуючи цей матеріал власним життєвим досвідом, власними асоціаціями, особистим ставленням до відтвореного. І тому для яскравої творчої індивідуальності художника ілюстрація – це до деякої міри відхід від контексту ілюстрованої книги і вибір митцем тих моментів, які відповідають його темпераментові та світосприйманню і, нарешті, світогляду. Саме у виборі найважливішого з точки зору ілюстратора й виявляється його творча індивідуальність та його тенденційність. Це пояснює різнохарактерність трактування певного класичного твору в ілюстраціях різних художників [Шпаков А. Художник і книга – К.: Мистецтво, 1973 – 250 с.].

Зайцева Вероника,

преподаватель, Киевский университет им. Бориса Гринченка, Київ, Украина.

**ИЛЛЮСТРИРОВАНИЕ ПРОИЗВЕДЕНИЙ ИВАНА КОТЛЯРЕВСКОГО
КАК КУЛЬТУРНАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ УКРАИНСКОЙ КНИЖНОЙ
ГРАФИКИ ПЕРВОЙ ПОЛОВИНЫ XX СТОЛЕТИЯ**

Анотация. Автор исследует стилистику иллюстрирования произведений Ивана Котляревского, ведь к художественному оформлению его книг обращались многие талантливые мастера, что является весомым фактором в определении образа украинской книжной графики на разных этапах её развития.

Ключевые слова: исследования, стилистика, иллюстрация, книга, графика.

Zaitseva Veronica Ivanivna,

lecturer, Kiev University name Boris Grinchenko, Kyiv, Ukraine.

**ILLUSTRATING THE WORKS OF IVAN KOTLYAREVSKY AS A CULTURAL
COMPONENT OF UKRAINIAN BOOK GRAPHICS IN THE FIRST HALF OF
THE TWENTIETH CENTURY**

Summary. The author explores the style of illustrating the works of Ivan Kotlyarevsky, as to the decoration of his books addressed by many talented craftsmen, which is an important factor in determining the image of Ukrainian book graphics at different stages of its development.

Keywords: research, style, illustration, book, graphic arts.